

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 din se insovestno 80 din. Član sekcije J. U. U. plača list s članarino. Oglas po ceniku in dogovoru, davok posebe. Pošt. čk. rač. 11.153. Telefon 45-86

Po zasedanju banskega sveta

Vsako leto je k obravnavanju banovinskega proračuna sklican banski svet, da poda svoje mnenje o perečih vprašanih vsega našega javnega življenja, predloži banski upravi svoje pobude ter pokaže na najbolj pekoče rane, ki groze oškodovati naš narodni organizem.

Prilike torej več kot dovolj, da dokažejo naši politiki, gospodarstveniki in uravniki, če so v resnici kos odgovornosti polni nalogi, ki jih vodi v slovensko metropolo. V banskem svetu gledamo današnji dan edini forum, kjer naj bi se razvila pred našimi očmi vsa resna stvarnost slovenskega občestva.

Razumljivo, da pričakujemo tudi učitelji z veliko nestrpnostjo, kakšna slika se bo odgrnila v teh razpravah o naši ljudski šoli ter kakšni so pogledi banskih svetnikov na njeno stanje, njeno reformo in njene razvojne možnosti. Nemalo nas seveda tudi zanima, kako so zborujoči gospodje kaj zadovoljni z nami in koliko so — vzemimo — od lanskega leta spremenili o nas svoje ne preveč laskavo mnenje.

Ugotoviti moramo resnici na ljubo, da nas tudi letos niso razočarali, čeprav je bila njihova letošnja kritika v splošnem ubrana na milejšo sordino.

Tudi letos so se ponavljale pritožbe o učiteljstvu, ki da zanemarljivo svoje verske dolžnosti, da se v cerkvi nespodobno vede, da nima pravega stika z ljudstvom, da se v preveliki meri odteguje delu na prosvetnem polju, da smatra svoj poklic preveč uradniško in premalo vzgojiteljsko, da bi vsak učitelj moral biti katoliško in narodno zaveden ter imeti veselje za kmetijstvo, da slab vzgojitelj ruši državo in uničuje narod itd. itd. Pripeljati da je treba učiteljstvo nazaj k narodu, sicer da bomo doživeli žalostne posledice, kakršne vidimo marsikje po drugih državah.

Le redki govorniki so poudarjali, da se ob zahtevah učiteljskega dela ne sme pozabiti, da imajo učitelji zelo majhne dohodka in da mnogi komaj shajajo in zato naj se da zlasti učiteljstvu v hribovskih krajih posebna doklada.

S tem bi približno izčrpali »pobude« letošnjega banskega sveta o ljudskošolskem vprašanju v Sloveniji.

Če kda se ob teh prilikah pokaže, kako pomanjkljivo in nesmotno postane vse delo in govorjenje o važnih življenjskih vprašanih naroda, če se ne sliši tudi glasu tistih činiteljev, ki predstavljajo že po svojem poklicu poglobljeno strokovno mnenje o obravnavanih temah.

Kako potrebno bi bilo za razbistrenje vse problematike naše ljudske šole, naše ljudske prosvete in našega učiteljstva, da bi mogli med drugimi stanovskimi zastopniki tudi razgledan predstavnik slovenskega ljudskošolskega učiteljstva razgrniti pred banskim svetom vso težko problematiko teh vprašanj, kakor jo poznamo in občutimo najbolje učitelji sami. Toda ta glas se ni slišal, se ne slišati, zato je nujno, da je izvenela vsa debata zelo površno in enostransko ter ni mogla dati banski upravi prepotrebnih pobud za poglobljeno nadaljnje delo na tem področju.

S kopičenjem obtožb na rovaš učiteljstva ter z raznimi aforističnimi sentencami, kakor je n. pr. trditev, da učitelj ne sme biti samo uradnik, marveč predvsem vzgojitelj, se tak važen problem ne more izčrpiti niti objektivno niti subjektivno smotrno in pravično.

V debati nismo mogli zaslediti stremeljenja, da bi se raznim kvarnim pojavom poiskali ustrezajoči vzroki in predložile nepristranske pobude za njihovo odstranitev.

Ali vedo gg. banski svetniki, v kakšnih razmerah mora vršiti svojo težko nalogo današnje ljudskošolsko učiteljstvo? Sicer zelo lagoden recept o dobrem Janezku in hudobnem Mihcu se v takih primerih ne da s pridom uporabljati.

Učiteljsko izvenšolsko delo! Kakšne težave se skrivajo pod tem pojmom in to v veliki večini ne po krivdi učiteljstva! Nestalnost na službenem mestu, degradacija šolskih upraviteljev, razno hujškanje proti vzgojiteljem naroda, neenotno naziranje o sistemu in metodi izvenšolskega dela, povzročeno v prvi vrsti po tozadevnih uradnih predpisih, različno njegovo tolmačenje po raznih režimih, stanovanjske razmere učiteljstva po deželi ter zlasti poglobljena nestrpnost, ki zavzema v današnji dinamični dobi vedno ostrejšo in nekulturnejšo oblike, so nad vse tehtni vzroki, ki bi jim bilo treba prodreti do dna, predno se dvigne obtožujoči prst proti učiteljstvu. Vsega tega v banskem svetu nismo slišali, se ni pojasnilo in zato je ostala tudi vsa problematika nerešena in čaka boljših časov, ko bodo mogli o tem govoriti tudi tisti, ki jih sedaj še ne pritegnejo k sodelovanju.

Zastopstvo sekcije pri ministru prosvete in ministru dr. Kulovcu

Zaradi ureditve nujnih vprašanj, ki zadevajo učiteljski stan in ljudsko šolo, sta bila predsednik in tajnik sekcije, tov. Metod Kumelj in Drago Supančič, pretekli teden v Beogradu. V sredo, dne 19. t. m., sta bila sprejeta pri ministru prosvete gospodu dr. Mihi Kreku, naslednjega dne pa pri ministru gosp. dr. Fr. Kulovcu. Na obeh mestih sta predložila nujnost ureditve nastopnih vprašanj: Izpopolnitve učiteljskega staleža, skrb za učiteljstvo in delo v obmejnih šolah, skrb za ustanavljanje šolskih kuhinj, dnevnih zavetišč in prirejanje gospodarskih in gospodinskih tečajev, nujnost takojšnje ureditve materialnega položaja učiteljstvu, skrb za učiteljsko stanovanjsko vprašanje, potreba izvajanja prosvetne personalne politike, ki naj stremi za tem, da ostaneta in si utrdita zadovoljstvo in občutek sigurnosti v učiteljskih vrstah. Za doseg tega bi morale prenehati premetitve po službeni potrebi in popraviti bi bilo treba s to utemeljivjo izvršene premetitve iz prejšnjih let. Reaktivirati bi bilo treba vse brez disciplinske preiskave odpuščene učitelje in rehabilitirati svoj čas razrešene šolske upravitelje. Popraviti bi bilo treba položaj tudi tistim učiteljem, ki so bili upokojeni sicer s polno službeno dobo, niso pa še dosegli V. položajne skupine. Napredovanja naj se tekoče rešujejo, potrebno pa je zakoniti avtomatična napredovanja,

kot smo jih imeli učitelji po prejšnjem uradniškem zakonu. Ob tej priliki naj se z novo razvrstitvijo popravijo vsi tisti primeri, kjer so bili učitelji v prejšnjih letih oškodovani pri napredovanju. Službena mesta naj se mesečno vsaj interno razpisujejo. Pri oddaji službenih mest naj bo edini kriterij številko službenih let, službena ocena in družinske razmere. Mesta naj se oddajo komisijsko, organizaciji JUU naj se prizna pravica delegiranja zastopnika v te komisije. Bivšim kontraktualnim učiteljem in učiteljem dnevničarjem je treba urediti položaj in zakoniti določbo, po kateri se jim bodo leta prebita v kontraktualni in dnevničarski službi tudi po letu 1932. vstela v redno državno službo. Poleg tega bi bilo treba dokončno urediti tudi položaj učiteljem ženskih ročnih del, ki naj bi se jim s posebno razvrstitvijo uredbo določilo in razporedilo zvanje. Dalje bi bilo potrebno, da se izvede sodna tožba, vložena proti predsedniku in tajniku organizacije zaradi okrožnice, v kateri je sekcija JUU v Ljubljani opredelila svoje stališče do organizacije sreskih šolskih nadzornikov. Predstavnika sta predložila obema gospodoma ministroma vsa navedena vprašanja tudi v posebni pismeni predstavi, istočasno pa sta izročila naše predloge za finančni zakon.

Centralni odbor organizacij državnih uslužbencev pri ministru pravde

Gospod dr. Mihajlo Konstatinovič, minister pravde, je 22. februarja sprejel zastopnike centralnega odbora organizacij državnih uslužbencev.

Razpravljalo se je o gmotnem in moralno-statutarnem položaju vseh državnih uslužbencev v zvezi s projektom uradniškega zakona.

Gospod minister je pazljivo poslušal zastopnike in izjavil med drugim, da projekt uradniškega zakona v nobenem primeru ne vsebuje poslabšanja statutarnih položajev državnih uslužbencev. Z njim se nameravajo vzpostaviti pravilni odnosi in ravnopravnost s tendenco, da se izboljšajo nedostatkni zakona, kolikor so se v praksi pokazali.

Podana bo možnost vsem zainteresiranim ustanovam in uradom, da pravočasno dostavijo svoje poglede in predloge glede tega vprašanja. Vse vesti, ki se raznašajo in ki so nasprotno tem izjavam, so neosnovane.

Gospod minister je končno izjavil, da je vedno pripravljen, dati pojasnila v zvezi s temi in ostalimi vprašanji, ki bi se pojavila in bo rad sprejel konkretne predloge, ki mu jih dostavi centralni odbor.

Zastopniki centralnega odbora so se prisrčno zahvalili gospodu ministru za pažnjo in pozornost.

Centralni odbor organizacij državnih uslužbencev v Beogradu.

... in pri ministru za prehrano

Gospod dr. Milan Protič, minister za prehrano, je dne 20. februarja med 11. in 12. uro sprejel zastopnike Centralnega odbora organizacij državnih uslužbencev.

Razpravljalo se je o gmotnem vprašanju aktivnih in upokojenih državnih uslužbencev, kakor tudi o vseh možnostih za olajšanje njihovega položaja, preskrbe za živili, organiziranja samopomoči in ustvaritve pogojev za lažje kreditiranje; nadalje se je govorilo o snovanju aprovizacije za vse državne uslužbence, o praktičnem izkoriščanju dotacije, o sodelovanju organizacij državnih uslužbencev v vseh odborih, v katerih se razpravlja o vprašanju preskrbe in prehrane ter o vprašanju pobijanja špekulacije in draginje itd.

Gospod minister je zelo ljubeznivo poslušal zastopnike in jim nato pojasnil svoje mišljenje in tudi predlagal, kako bi se vse to čim bolj izvedlo, da bi bilo v interesu vseh državnih uslužbencev. Obljubil je vso podporo za nadaljnje sodelovanje za zboljšanje ekonomskega in gmotnega moralnega položaja državnih uslužbencev.

V zvezi s tem bo Centralni odbor izdelal svoje predloge in jih poslal na pristojna mesta.

Natančnejša obvestila bodo poslana vsem odborom centralnih organizacij.

Centralni odbor organizacij državnih uslužbencev.

Za ureditev gmotnega vprašanja nameščencem in upokojencem

Spodaj navedene organizacije so poslale predsedniku kraljevske vlade, podpredsedniku kraljevske vlade, ministru financ in banu dravske banovine skupno predstavko, ki glasi:

Podpisane organizacije smo v številnih spomenicah in predstavkah opozarjale na obupen položaj, v katerega so zašli javni uslužbenci in upokojenci in njih družine zaradi ogromnega porasta cen prav vsem življenjskim potrebščinam. V vsaki od teh predstavk smo poudarili neodoljivost pomoči, ki bo uspešna le tedaj, če bo naše delo nagajeno v razmerju s tržnimi cenami, tako da bodo naši osebni kakor skupni družinski prejemki predstavljali resničen eksistenčni minimum. V poslednjem času smo naslovlili na Vas dve predstavi, prvo dne 14. oktobra leta 1940., drugo letos dne 27. januarja. V obeh so podrobneje prikazane naše utemeljene zahteve, zato jih danes ne ponavljamo. Opozarjamo le, da se je v mesecu januarju t. l. po ugotovitvah Narodne banke zopet dvignil življenjski indeks in je bil ob koncu tega meseca za 53,3 % večji kakor ob začetku evropske vojne. V dravski banovini se je indeks povečal še bolj.

Z ozirom na to, da vse naše dosedanje stremeljenje, vse naše spomenice in predstave niso prinesle uspeha, se danes ponovno obračamo na Vas v polnem pričakovanju, da bomo našli razumevanje za čim hitrejšo in uspešno ureditev našega položaja.

Po vesteh, ki so jih prinesli dnevni listi, pripravila kraljevska vlada uredbo, po kateri bi se za državne uslužbence in upokojence uvedla posebna aprovizacija. S podporo, ki bi jo dajala država, naj bi jim bila omogočena v nabavljalnih zadržkih nabava življenjskih potrebščin za nižjo ceno. Ker uredba še ni izšla, nam je nemogoče zavzeti do tega in takega reševanja našega gmotnega vprašanja odredeno stališče. Kljub temu pa izražamo dvom, da bi mogle take aprovizacije urediti naš materialni položaj. Za resnično ureditev obstajata po našem globokem prepričanju samo dve možnosti: ali znižanje cen vsem industrijskim in kmetijskim proizvodom ali pa zvišanje naših prejemkov na višino, ki bo ustrezala naraslim cenam. Da bi bila rešitev trajna, bi bilo v bodoče naše prejemke avtomatično mesečno uravnati v razmerju s cenami po indeksu Narodne banke.

Istega dne so organizacije poslale skupni predstavi tudi kr. namestnikoma g. Peroviču in Stankoviču. Predstavki glasita:

Ogromne narasle cene vsem, tudi najnegibnejšim življenjskim potrebščinam so spravile vse javne uslužbence in upokojence in njih družine v naravnost obupen položaj. Življenjski indeks je po ugotovitvah Narodne banke porasel od septembra 1939 do januarja 1941 za 53,3 %. Neogibno so potrebni takojšnji ukrepi, s katerimi naj se naši osebni

in družinski prejemki dvignejo na višino, ki bo sorazmerno naraslim cenam predstavljala resničen eksistenčni minimum za nas in naše rodbine. Organizacija posebne aprovizacije za državne uslužbence in upokojence, kot jo namerava uvesti s posebno uredbo kraljevska vlada, našega položaja ne bo mogla rešiti.

Obe predstavi so podpisale naslednje organizacije:

Jugoslav. učit. združenje — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani. — Društvo sodnih izvršiteljev kraljevine Jugoslavije v Ljubljani. — Udruženje sodnoadministrativnega osebja kraljevine Jugoslavije, sekcija Ljubljana. — Združenje davčnih uradnikov kraljevine Jugoslavije. — Društvo banovinskih uslužbencev in upokojenec dravske banovine v Ljubljani. — Udruženje poštnih, telegrafskih in telefonskih zvanjčnikov in služiteljev kraljevine Jugoslavije in Ljubljani. — Društvo žandarmerijskih upokojenec za Jugoslavijo s sedežem v Ljubljani. — Združenje gledaliških igralcev, sekcija Ljubljana. — Banovinsko društvo državnih in samoupravnih upokojenec za dravsko banovino v Ljubljani. — Združenje uradnikov p. t. t. stroke dravska sekcija kraljevine Jugoslavije, Ljubljana. — Udruženje zemljiškoknjižnih činovnika kraljevine Jugoslavije u Zagrebu, sekcija Ljubljana. — Dravska sekcija združenja zvanjčnikov finančne kontrole, Ljubljana. — Društvo sodnikov kraljevine Jugoslavije, sekcija Ljubljana. — Jugoslovensko profsorsko društvo, Ljubljanska sekcija. — Društvo železniških upokojenec v dravski banovini v sedežem v Ljubljani. — Stručno združenje mašinovodij drž. železnica i brodova kraljevine Jugoslavije, oblastna uprava Ljubljana. — Udruženje nastavnika gimnastike, sekcija Ljubljana. — Združenje učiteljstva meščanskih šol kraljevine Jugoslavije, sekcija za dravsko banovino. — Strokovno združenje preglednikov voz drž. železnice kraljevine Jugoslavije v Ljubljani, oblastni odbor. — Zveza organizacij mestnih uslužbencev v Ljubljani. — Udruženje porskih izvršilaca kr. Jugoslavije, sekcija Ljubljana. — Udruženje jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev, oblastni odbor Ljubljana. — Udruženje drž. činovnika računske struke kraljevine Jugoslavije, pododbor v Ljubljani. — Združenje poštobranilniških nameščencev kraljevine Jugoslavije, uprava banovinske sekcije v Ljubljani. — Združenje železniških uradnikov kraljevine Jugoslavije, oblastna uprava Ljubljana. — Strokovno in humanitarno kulturno združenje kurjačev drž. železnice in brodov kraljevine Jugoslavije, oblastna uprava Ljubljana.

Obvestila Centralnega odbora organizacij državnih uslužbencev

V zvezi z naporji za rešitev težkega gmotnega in moralnega položaja državnih uslužbencev in upokojenec se dajejo sledeča obvestila:

1. Skupna predstavka, ki je bila sprejeta na zadnji plenarni seji, je bila po končni redakciji odposlana. Za sedaj se prepis te predstave ne pošilja organizacijam. Po potrebi in po naknadnem sporazumu se bo ukrenilo tudi to. Odbori bodo razumeli, zakaj se mora tako postopati, kajti nobenemu odboru ni do reklame in propagande, ki stvari ne koristi.

2. Sedmega februarja smo bili pri ministru brez portfelja, gospodu dr. Kulovcu. V dolgem in izčrpnem poročilu mu je bilo pojasnjeno stanje, v katerem se nahajajo vsi državni uslužbenci in upokojenci. Gospod dr. Kulovec je iskreno upošteval razloge in obljubil, da bo, kolikor je njemu mogoče, pomagal pri upravičenih zahtevah državnih uslužbencev. Podrobnejša poročila dobijo zastopniki na plenarni seji, ki se bo kmalu vršila, da bodo mogli obvestiti vse odbore.

3. Danes (20. II.) so bili zastopniki centralnega odbora pri ministru za prehrano, go-

Usebina:

Po zasedanju banskega sveta. Zastopstvo sekcije pri ministru prosvete in ministru dr. Kulovcu. Centralni odbor organizacij državnih uslužbencev pri ministru pravde in pri ministru za prehrano. Za ureditev gmotnega vprašanja nameščencem in upokojencem. Obvestila. Iz razprave o naši prosveti v banskem svetu. Kako stanujemo: V planinskem »raju«. — Beg učiteljev iz vasi. LISTEK: Nova šola. Mladinska matica. — Splošne vesti. — Iz listov. — Osebnе zadeve. — Učiteljski pevski zbor JUU. — Naša gospodarska organizacija. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU. — Novosti na knjižnem trgu.

spodu dr. Milanu Protiću. V enournem razgovoru so bili obveščeni, v kakih oblikah se more računati na podporo tega ministrstva. Dobili so tudi konkretne obljube, da bodo v vse odbore, ki so v zvezi z določanjem cen življenjskim potrebščinam, reguliranjem cen in pobijanjem draginje prišli zastopniki uradniških organizacij. Posebna pažnja se posveča uradniški samopomoči in snovanju aprovizacij, nabavljalnih in kreditnih ustanov z dotacijami, ki bi jih dala država in organizirano tuje posla. Gospod minister za prehrano je pokazal mnogo dobre volje, da s svoje strani pomaga, kolikor more, da bi se tudi na način olajšalo gmotno stanje državnih uslužbencev. Pri slovesu je rekel, da upa na nadaljnje sodelovanje z uradniškimi zastopniki.

Iz razprave o naši prosveti v banskem svetu

Kakor vsako leto, tako je bila tudi letos debata v banskem svetu najboljšejeje prav o poročilu prosvetnega oddelka. K temu poročilu se je oglasilo 25 govornikov. Razumljivo bo vsem — že dolgo vrsto let imamo te skušnje, da je bilo prav učiteljstvo ona osrednja točka, okoli katere se je vrtela vsa razprava. Iz poročila o tej razpravi posnemamo:

Ljubljanski župan dr. Adlešič počrta težave, ki jih imajo revni starši s šolanjem mladine, zaradi česar med revnimi marsikdaj tudi zelo inteligentni ne pridejo do pravega razvoja. Nam manjka večjih narodnih ustanov za šolanje revnih in nadarjenih.

G. Marijan Marolt omenja: V nekem pozivu učiteljstvo zahteva posebno nagrado za delo na probudi narodne zavesti v obmejnih krajih. Če bi za vsako prosvetno in narodno delo hoteli deliti nagrade, bi drugo leto troškovanik banske uprave presneto narasel. Smatra, da je prav prva in najvažnejša dolžnost učiteljstva, da brez nagrade povsod dela, kolikor more, tudi izven šole za dvig naše narodne zavesti.

G. Peter Arnez poudarja, da glede na zahtevo o delu učiteljstva ne smemo prezreti, da imajo učitelji zelo majhne dohodke in da mnogi komaj shajajo.

G. Josip Klekl opozarja, da učitelj, če je slab vzgojitelj, ruši državo in uničuje narod. Ni važna le umska, ampak tudi srčna izobrazba. Zato pa velja izrek: besede ganejo, vzgledi vlečejo, kar velja še zlasti za učitelje v obmejnih pokrajinah. Svoj čas je prekmursko ljudstvo samo volilo učitelje in je vedno izbralo verne in vzgledne ljudi, katerim je zapupalo. Večina učiteljev je sicer dobra, priporočljiva pa bi bila zanje poglobitev verskega življenja. Šolske razmere v lendavskem okraju trpe zaradi pomanjkanja učnih moči. V madžarske manjšinske šole se priglajajo tudi mnogi Slovenci, ki jim pravi ljudstvo »podkovani Madžari«.

G. Peter Sadravec se strinja s predgovorniki, da je treba pripeljati učiteljstvo nazaj narodu, sicer bomo doživeli žalostne posledice, kakršne vidimo marsikje po drugih državah. Učiteljstvo naj dela na prosvetnem polju iz ljubezni do ljudstva in je škoda, da se učiteljstvo tako v veliki meri odteguje temu delu. Prosi, naj se učiteljstvo, ki deluje v hribovskih šolah, da poseben nabavni prispevek, saj dejansko zaradi velikih razdalj učiteljstvo strga več obleke in obutve.

G. Pavlin Bitnar opozarja, da je v črnomeljškem okraju dvig cen drvom spravil šole v zadrego, tako da jim sedaj primanjkuje drv.

G. Ivan Tovšak podčrta, da učiteljstvo ne bi smelo misliti, da je učiteljski poklic uradniški, ampak izrazito vzgojiteljski. Vsak učitelj bi moral biti katoliško in slovenskonarodno zaveden, če bi temu bilo tako, bi tudi uspehi šolske vzgoje bili mnogo boljši. Ker se pripravljajo novi šolski zakon, naj se upoštevajo tudi želje staršev. Vedno spreminjanje šolskih

4. Sprejem pri ministru pravde je moral biti odložen za kratek čas. Nadejamo se, da bodo zastopniki centralnega odbora v najkrajšem času sprejeti. Vendar lahko povemo, da smo iz tega ministrstva dobili poročilo, da ne ustrezajo resnici tendenčne vesti, da se aktivna službena doba razširi na 40 let, da bo treba čakati na napredovanje iz grupe v grupo po 6 let itd. Rečeno nam je bilo, da se spremembe ne bodo izvršile za zaprtimi vrati, nego, da se bodo zahtevali predlogi ministrstva in sprejemali predlogi organizacij, kolikor se bodo spremembe izvršile. Rečeno je, da se v nobenem primeru ne bo poslabšal težak gmoten in statutarni položaj državnih uslužbencev, nego se bo po možnosti izboljšal.

knjig naj se kar najbolj omeji. Učiteljstvo na Kozjaku priporoča za nagrado.

G. Peter Rozman opozarja na posledice napačnega šolanja, ki privedejo toliko mladine do tega, da se ne mara več lotiti dela, čeprav je komaj povohala knjige. Šola bi morala vzgajati tudi ljubezen do dela. Uvede naj se tudi praznik dela.

G. Umnik Anton (Kranj) govori o učiteljih in o vzgoji naših otrok v šoli. Seveda mora biti učiteljstvo za svoje delo primerno plačano. Na žalost mnogi nimajo veselja za kmetijstvo. Mislijo, da je dovolj, če so napredni. Kmečki in delavski otroci naj bi dobili podporo za učila.

G. dr. Josip Leskover (Maribor). Naši starši hočejo, da bo naša mladina vzgojena v slovenskem narodnem duhu. Kaj je nastalo s Francijo, ki je vzgajala svojo mladino v materialističnem duhu. Kaj nam pomagata 2 uri verouka v šoli, če se v ostalem času vse podre, kar se v teh dveh urah sežida. Če učitelj ni veren in ne izpolnjuje verskih dolžnosti, naj bi bil v prisotnosti otrok v cerkvi ali pri drugih prireditvah (procesijah itd.) vsaj toliko takten, da bi ne dajal otrokom slabega vzgleda. Uspehi šol so porazni. Tu nekaj ni v redu. Zadevo je treba urediti, naša mladina mora biti zopet na višku.

G. Bačič France (Murska Sobota) nastopa proti prevelikemu premeščanju učiteljstva in želi, da bi dobili na mejo starejše učiteljstvo.

Iz navedenih, sicer le kratkih poročil, o govornih posameznih banskih svetnikov lahko povzamemo kakšna je načelna debata o našem ljudskem šolstvu in kako se rešuje to pereče vprašanje.

Ob peti obletnici smrti Mirka Klanjščka

Pred petimi leti je 1. marca 1936 v mariborski bolnici umrl Mirko Klanjšček, šolski upravitelj v Vučji vasi.

Vsem, ki smo ga poznali, je postalo težko. Izgubili smo vzornega pedagoga, čebelarja, vrtnarja, najboljšega očeta, moža in iskrenega tovariša.

Bolno hrepenel po rojstnem kraju, po sončni Gorici. Večkrat je tožil: »Vse bi dal, peš bi se odpravil, da bi še enkrat pozdravil rojstni dom.«

Hrepenenje je ostalo neutušeno. Umrli je, ko je prihajala k nam zgodnja pomlad. Deca mu je nabrala po vučenskih lokah prvo pomladansko cvetje; z njim smo mu postlali grob.

Pod šolskim oknom vsako pomlad razcvete rdeča vrtnica, ki jo je tov. Klanjšček zadnje vcepil — odnaša mu pozdrav in obljubo: mislimo nate in živimo po Tvojih zgledih. M. S.

oskrunjene lepote in počaščali Javorje s svojimi spoštovanimi obiski.

Pa se je na vsem lepem ustavil v Zagorju novi učitelj Lužar Martin. Dolg je bil, očala je imel, bil je resen, delaven in pobožen, kot je pač mlad učitelj. Pridno je učil, uredil šolo, očistil šolsko podstrešje in spraznil iz kleti srenjske zaloge zelja, repe, krompirja in vina. Za neredni obisk je opominjal, v gostilno ni šel nikoli, pa pravijo, da pri ljudeh ni bil posebno priljubljen. Še najmanj pa takrat, ko je v svetem ogorčenju ugotovil, da v konjski rebri še sploh ni šole. Stopil je med ljudi in govoril, pridigal, navduševal in dokazoval: »Konjščani morate dobiti šolo! Za boga svetega, zdaj v časih, ko se bijemo na prsa in ponašamo s tisočletno kulturo in najmanjšim procentom nepismenih, pa imamo kar v Konjski rebri več kot sto otrok brez šole!«

On, ki se je tako slučajno, mimogrede, po milosti božji in volji naroda ustavil v Javorju. On, učenik idealni je zavihal rokave in z bledimi koščeni rokami stopil v boj za novo šolo v Konjski rebri. Drug za drugim so vstajali veljaki, se čohali za ušesi, menci, odkimavali, vzdihovali, odklanjali in grozili. Dolga, mučna, neenaka borba. »Kaj bi, ko pa je bilo tako nekdanj in je bilo dobro, zdaj, ko so časi slabi in... Kam bi sploh s to šolo?« Markovnik je še pribil: »Bog jim daj dobro, mojemu očetu! Le eno jim zamerim, da so me silili, naj se naučim pisati.«

Kup aktov, ki se je začel za orumenelimi c. kr. papirjem, je narasel, Martin Lužar je navrh priložil pismo, užaljeno je potožil, potem je pospravil in kar na tistem odšel, še bolj droban, sključen, kakor da bi bil tepen, v grlu pa mu je bilo grenko in tesno.

V Konjski rebri pa imajo radio, ponekod elektriko, gostilno, trgovino in belo cesto, ki vodi v svet Dobro jim je, na šolo bi bili pozabili, da ni prišel nov učitelj, prav tako mlad.

Kako stanujemo

V planinskem „raju“

K anketi »Kako stanujemo«, prinašam naslednje:

Po treh in pol letih brezposelnosti je dobila Marjeta dekret. Deset zemljevidov in več so nanosili domači in nekako nazadnje našli drobno, skromno natisnjeno ime »objubljen dežele«. No, za višinski zrak in višinsko sonce bo kar menda dobro preskrbljeno. Toda prva pot jo ne vodi skozi sonce, temveč skozi snežne viharje. Prva pot v »planinski raj« Nekje v tem »raju« ždi majhna, majhna kmetška kočica, tako majhna, da ji je v breme napis »Ljudska šola«. Sicer pa jo domačini itak poznajo, tuji pa le redko kdaj »zaidejo« v ta skriti košček »planinskega raja«. Kakor zapuščen spominček je mala šolica. Odkar so jo počastili trije razbojniki s svojim posetom, nosi kočica zamrežena okna. Mala okna pa so kakor bolne, otekle oči. Uporno in ljubosumno zavračajo vsak najmanjši sončni žarek. Šolska izbica je iznakažena kakor od težke bolezni. Ves vegast je strop. Kakor starček je podprt... starček tik pred grobom. Stene so razjedene od vlage kakor od rakastih čvorov. Od osme ure do šestnajste je ta sobica (5,80 × 25 × 2,60) natrpana do zadnjega kotička. Edini komfort: višinski zrak in sonce izgubljata tu svoje pošteno ime, pa si tega Marjeta tudi sicer ne more privoščiti, saj jo po tem delu čaka še

vse drugo delo. Vse drugo kot dih poezije je kuhinja! In vendar živi Marjeta tu, dela tu. Se upraviteljske posle je primorana izvrševati v njej. Obokana kuhinja (3,5 × 2,4 × 2,6) je obrnjena proti severu, vse leto vlada v njej temačnost. V kuhinji je vzdana polica, je izposojena miza, je štedilnik, ki zavzema pol kuhinje, je postelja. Slednja je v veliko napotje, saj se vrata v sosedno sobo odpirajo le na pol. K sreči je sosedna soba skoraj neuporabna. Široka je 1,90 m in jo vso zavzame dvoje vrat in dve navzkrižni okni. Peči v njej ni mogoče postaviti. Pisarna dobi svoj »čar« šele spomladi. Tla so položena kar naravnost na zemljo in tako se zgodi, da poganja iz špranj vsako pomlad osat. Seveda ima pisarna tudi pozimi svoj poseben čar. V kotu samuje velika, razdrta krušna peč, stene pa se iskre, kakor dvorci kraljeve Zime. Marjeta ni razvajen otrok, toda včasih ji je kar bridko pri srecu. Drugim bi bilo še huje, saj ima izjav na pretek, da ne bi želeli biti niti pokopani, še naslikani ne v takem »brlogu«. Podgane in miši pa se kar izborno počutijo v njem in to je tudi tolažba.

V tem brlogu sem stanovala polnih pet let. Zdaj gradimo novo šolo.

Metka Kunčeva, učiteljica, Lokavec pri Rimskih toplicah.

Beg učiteljev iz vasi

Kako gleda mlad pripravnik na to vprašanje

Dan za dnem se polnijo časopisni stolpci z ugotovitvami, da je treba slovensko šolo reorganizirati, porajajo se novi predlogi o ljudskošolskem zakonu, očita se učiteljem, da niso dovolj močna podlaga, na katero bi zidali stavbo slovenske ljudskošolske vzgoje. Lepo je želeli, da bi vzgoja res zajela najširše sloje slovenskega naroda.

Za najboljše nosilce te vzgoje na vasi se imenujejo kmečki sinovi. Priznam, da bi bili oni najbolj poklicani, mladini vcepiti ljubezen do rodne grude, priznam pa tudi, da se navadno tudi kmečki sinovi kot učitelji le preveč oddaljujejo o občestva v vasi.

Kje leži vzrok?

Prepovršno se ocenjujejo uspehi in neuspehi mladega učitelja, a njegovo prizadevanje na vasi se označuje kratko z besedami: »Gospod se ni vživel v kmečko okolje, ni za nas.« Če ne ustanovi v kratkem času v vasi nekaj društev, se ne pokaže dovolj zmožen pri vodstvu raznih sadjarskih in drugih podružnic, se takoj vrže kamen v učitelja. Kamen prileti in posledice? Volja do dela se pri učitelju občutno zmanjša, ako že povsem ne ohromi. Koliko učiteljev tudi kmečkega stanu zbeži na višjo pedagoško šolo, na šolo za telesno vzgojo ali pa pusti učiteljski poklic! Čemu se temu pojavu ne iščejo globlji vzroki, čemu se gre tako mirno preko tega? Vzroki leže največkrat izven učitelja!

Zakon o ljudskih šolah določa, da kjer koli je mogoče, naj se učitelji novinci nameščajo na šole z najmanj dvema oddelkoma. Jasno je, da je zakonodavec mislil tu predvsem na višje organizirane šole, kjer bi mladi učitelj imel v osebi svojega starejšega tovariša mentorja. Starejši, izkušenejši tovariši lahko vodi mladega učitelja, mu svetujejo in ga vpeljuje v težak poklic. Starejši tovariš bi mu tudi odsvetoval neke »prijatelje«.

Danes pa je mladenič, največkrat še sam v sebi neizgrajen, postavljen na eno- in dvo-razredne šole. Mlad, neizkušen, vzgojen v popolnoma drugačnem okolju, pride na vas. Vse oči se upro v njega, sam pa uvidi, da so bile njegove sanje o idiličnem kmečkem miru preuranjene. Posledica njegove neizkušeneosti je, da njegovo delo največkrat ne pokaže

tistega sadu, ki ga je sam pričakoval, zato izgubi vero v sebe in sočloveka. Vprašajmo se, kako naj bo mladi pripravnik na vasi gonilna sila vsega prosvetnega in tudi gospodarskega življenja, ako ni bil v to nikdar vpeljan? Kako naj bo dober praktik, ako mu ni nihče svetoval, ga bodril, mu dajal poguma?

Pot do nadaljnje samozobrazbe mu je več ali manj zaprta zaradi prevelike oddaljenosti do večjih središč.

Ti mladi tovariši se tudi največkrat postavljajo, rekel bi, na »prehodne« šole, to je šole, kjer se učiteljstvo stalno menja. Take šole so neurejene, največkrat pihja z vseh strani skozi preperela okna in razbite šipe veter. In razočaranje ob nastopu službe ne more biti v korist učiteljevemu nadaljnjemu delu.

Poglejmo resnici v oči. Koliko borb je treba, da se proračunske postavke v proračunu zvišajo, koliko je zato treba moledovati okrog članov krajevnega šolskega odbora, ki so prav tu le preveč trdi. Proračun šolske občine je potrjen; ali pa ga občina res izplača krajevemu šolskemu odboru, o tem bi vedeli povedati mnogi upravitelji na nižje organiziranih šolah. Mnogo šol ima do občin čudovito lepe terjatve, ki se vnašajo samo v proračune od leta do leta. Zdi se mi, da hočemo tudi tu korak nazaj, namreč, da bi se celotno šolsko gospodarstvo zopet potisnilo na občine.

Mlad učitelj se peha iz dneva v dan na takih šolah, iz dneva v dan pa se mu tudi stopnjuje želja po lepih šolah v večjih krajih. Zaželi si drugega druginjskega razreda. Zaželi si vsaj gostilniške hrane, kajti na kmetih še te ne dobi. In prav razočaranje stopnjuje njegovo hrepenenje po bližini kulturnih središč, mlad je in željan napredka.

V tej borbi za boljša mesta pa se le preračun upogiba hrbtenice, kajti tudi to je le neizbežen pojav današnjih časov.

Kako bi pridržali te učitelje na vasi? Po mojem mnenju se stanje ne bo izboljšalo z dotokom kmečkih sinov na učiteljske, ker bodo tudi oni zadeli na iste ovire kakor mi, tudi oni bodo ambiciozni in stremeli kvišku! Stanje se bo izboljšalo tedaj, ko se učitelju na vasi ne bo treba boriti z materialnimi skrbmi, ko se bo njegovo delo in prizadevanje res pravilno cenilo in se učitelj ne bo uklepal v ozke sponke raznih načrtov. Ako bo celokupna javnost učitelja na njegovi vzvišeni poti podpirala, mu dajala opore, tedaj se ne bo čutil na vasi največkrat osamljenega v svojem delu, vas bo vzljudil, ona pa kot drevsnica močnih, zdravih ljudi bo srečna, ker bo imela srečnega stalnega učitelja. J. M.

Mladinska mafica

—mm Sedma številka »Našega roda« je dotiskana. Posvečena je mladinskemu dramtiku Pavlu Goliji, ki objavlja tudi prizor iz še neobjavljene mladinske igre »Snežulčice«. Številka je izredno pestra. Po mnogih letih odsotnosti srečamo med sotrudniki zopet tudi slikarja Ivana Vavpotiča. Podrobnejšo vsebino prinesemo v prihodnji številki.

—mm Ekspedit sedme številke »Našega roda« bo v petek, 28. t. m.

—mm Še 150 izvodov VI. zvezka Cicibanove knjižice imamo v zalogi. Pri naročilih bodo imle prednost šole, ki prej naročijo.

—mm O »Našem rodu« piše predzadnja številka »Naše volje«. Ko pregledujem tako konec leta časopise, leži pred mano »Naš rod«. V eni številki je obdelan Meško, v drugi Levstik, pa Gangl itd. Združiti koristno s prijetnim. In te poti se drži naš največji mladinski list. Res, naša osnovnošolska mladina ima list, kakor ga srednješolski zaenkrat še nimamo.

—mm Izid literarnega natečaja Mladinske matice za mladinsko povest in knjigo realne vsebine bo objavljen v prihodnji številki »Učiteljskega tovariša« in v dnevnem časopisju.

Flerjan Kordiš:

Nova šola

Spomladi blagoslovljenega leta 1885. je v stolnem mestu v oddelku ministrstva za uk in bogočastje g. višji dvorni svetnik pogreznil svoj plemeniti organizem v mehki naslonjač. Podpisal je kup aktov in menda niti opazil ni, da je med njimi papir, kjer se milostno odloča, da se v Konjski rebri v občini Javorje nekeje na Spodnjem Štajerskem ustanovi enorazredna šola. Po šestnajstih letih pravičnega in vdanega čakanja, je potrpežljivo ljudstvo dobilo to ugledno, velespoštovano in prepotrebno ustanovo, vredno slavnostne vdanostne seje občinskega odbora v Javorju.

Ko so se razkadile glave, je nekdo urezal: »Pa novi stroški in sitnosti, veliki stroški!« Težke skuštrane glave so se globoko zamajale in se oprezno potuhnile pred tem dejstvom in onim... Pa saj so v Javorju že itak imeli šolo v opuščnem združnem magazinu. Učil je tačas učenik Zemljak, ki je imel precej otrok, dva celo v šolah. Vrag vedi kako je že bilo, le to se ve, da je napačilo novo stoletje in da je akt o ustanovitvi šole v Konjski rebri vztrajno in zanesljivo kakor njegovi stvarniki rumenel v javorskem šolskem arhivu.

Potem je bila velika vojna, velike skrbi, politični in gospodarski pretresi, leta, ko svetopisemske krave. V Javorju so tačas sezidali novo šolo in ob slovesni blagoslovitvi pogostili šolarje z belim kruhom in sladkim moštom. Narod v Konjski rebri pa je pravično odrađoval fronte in bero, sekal les, prenašal v koših gnoj in ril po zemlji. Mladi rod pa je pasel živino in se pripravljval na prvo obhajilo, sv. birmo in sv. zakon... Dober je ta naš narod. Vse je bilo mirno in idilično, celo letoviščarji so zvovali javorske skrite in ne-

Splošne vesti

TOVARISI DIRIGENTI!

Bliza se čas prireditve našega prvega mladinskega pevskega festivala v Novem mestu, ki bo v aprilu, ako bo vreme ugodno. Datum določimo naknadno. Prosim vas, da se v čim večjem številu aktivno udeležite te naše prireditve. Zato ne odlašajte s študijem poslanih pesmi.

Ponovno prosim vse tov. pevovodje, naj mi pošljejo čim prej sledeče podatke:

1. Ime zbora in kraj.
2. Ime pevovodje.
3. Naslove prosto izbranih pesmi.
4. Število pevcev, ločeno po glasovih.
5. Predloge za določitev točnega datuma in ure prireditve.

Zaprošeno potrebujem za lepake odn. za tisk.

Vsak zbor naj ima pripravljeno vsaj še eno pesem — za vsak primer.

Obvezni dve pesmi sem razposlal. Kdor jih še želi, naj mi sporoči. Torej prosim — brez odlašanja.

Ljubič Mirko.

VODITELJICAM IN UČITELJICAM GOSPODINJSKIH NADALJEVALNIH ŠOL

Odbor učiteljic gospodinjskih nadaljevalnih šol opozarja, da se naročata obe brošuri, to sta Pleško-Prašnikar: Prehrana — Kuhanje in Grum-Meščiček: Dom, pri tovarišici Plavšak Marti, Trbovlje.

Pohitite z naročili, dokler traja zaloga, pa tudi, da zadostite odloku kraljevske banske uprave, ki določa, da morajo imenovani brošuri imeti vse učenke gospodinjskih nadaljevalnih šol.

Odbor.

Ugotovitve pri zasedanju banskega sveta: V Sloveniji je 875 šol in 5194 gostiln.

— »Popotnik« (št. 5—7) razpošljemo prve dni prihodnjega tedna. Člani(ice), ki ga do 10. marca ne bi prejeli, naj list urgirajo pri upravi v Ljubljani (ne pri uredniku v Laškem!).

— »Moji mami« »Materi za god« in druge take eno-ter večglasne mladinske zbere najdejo mladinski zbori, šole in učiteljstvo v veliki izbiri v glasbenem priločniku, ki ga je izdal Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič«, Franciškaška ulica 6/I. v Ljubljani. — Cena 20 din. Velika izbira zborčkov za proslavo materinskega dne in ugodna cena omogočujeta, da lahko nabavi imenovani priločnik vsak mladinski pevski zbor.

Učiteljski pravnik

—§ Na prošnjo nekaterih tovarišic, poročenih z neučitelji, ki imajo od občin terjati zaostalo stanarino, priobčujemo ponovno formulir prošnje:

Občinski urad (mestno poglavarstvo)

Podpisana N. N., učiteljica v M. prosim za izplačilo stanarine za čas od ... do ... v znesku din ... ki mi jih je priznala kr. banska uprava z odlokom IV. S št. ... z dne ... in to v smislu okrožnega razpisa kr. banske uprave — ban. šol. odbora IV. S. št. 537/23 z dne 27. decembra 1940.

N. N. učiteljica v M.

Iz listov

—1 »Jutro« z dne 15. II. prinaša uvodnik pod naslovom »Po zasedanju banskega sveta« in pravi med drugim tudi: V svojem govoru se je ban obširneje bavil tudi z osnovno šolo in kritično osvetlil zakon o narodnih šolah, ki je »iz časa diktature«. Tudi pri razpravi o prosvetnem oddelku se je prijavilo mnogo govornikov, ki pa so po večini razočarali. Zeleni bi si, da bi se bila razprava v današnji zgodovinski dobi povzpela na višjo raven. Gotovo imamo danes druge in važnejše skrbi in naloge, nego povzročati nevoljo v našem požrtvovalnem učitelstvu, ki se obupno bori za svoj goli življenjski obstoj ter poleg tega skoraj brezizjemno vzorno izvršuje svoje vzvišene dolžnosti.

—1 Po »Slovenec« od 20. II. ponatiskujemo naslednji predlog, ki ga je dal na zasedanju banskega sveta dr. Adlešič za zvišanje prejemkov javnim uslužbenecem:

»1. Državna uprava naj izvede regulacijo plač vseh javnih nameščenecv in jim zajamči vsaj eksistenčni minimum, ki bo odgovarjal današnjim prehranjevalnim cenam; 2. da bo ta regulacija plač javnih nameščenecv ostala trajno efektivna, naj državna uprava izda potrebne mere, da se ustavi naraščanje draginje in stabilizirajo cene vseh predmetov življenjskih potrebščin; 3. ako državna uprava ne more doseči predlaganih mer z rednimi obstoječimi davčnimi in finančnimi viri, naj pristopi k izrednim meram, eventualno tudi k oddaji premoženja, da se s tem ustavi naraščanje draginje in ohrani vrednost dinarja.«

—1 Iz govora g. knezoškofa na otvoritvi nove meščanske šole v Črnomlju priobčuje »Slovenec« 25. II. tudi sledeče: Cerkev seveda želi, da bi se uporabljale šole v božjem duhu. Zato ni njihova naloga le mladino učiti, ampak tudi vzgajati in voditi k Bogu nazaj. Pouk v šoli naj da spoznanje zakonov narave. Mora pa pri tem tudi pokazati sled, ki iz tega spoznanja vodi k Stvarniku, v katerem je najvišja modrost in najvišja ljubezen. Zato prosimo vsi, da bi iz naših šol ne izhajali naši otroci le z večjim znanjem, ampak tudi z boljšim značajem, zavedajoč se vseh dolžnosti do Boga, do sebe, do bližnjega in do naroda in države. Vzgoja v naših šolah naj nam poleg izobrazbe da tudi značaje, ki temelje na čednosti in v ljubezni do Boga in sočloveka. Da bi bilo temu tako in da bi šola to svojo dvojno nalogo izvrševala, bo po sv. maši šolsko poslopje slovesno blagoslovljeno. Naj se milost razlije nad učence in učitelje, da bodo to učno in vzgojno nalogo čim bolj izpolnjevali. In če bo temu tako, bodo vse žrtve, ki so jih mnogi doprinesli za to šolo, obrodile že pri sedanjih mladini in pri potomcih stoteren sad.

—1 Iz članka v Slovenskem narodu, ki je izšel pod naslovom »Draginja bo pričela popuščati?« posnemamo naslednje prav zanimive številke: Življenjski stroški so se lani povečali tudi v mnogih državah, ki se ne vojskujejo. Zato je pa tem bolj zanimivo, da so se najmanj povečali v Nemčiji, le za 1 %, kakor čitamo v bulletinu Društva narodov. Za 1 % so se življenjski stroški povečali samo še v Zedinjenih državah. Najbolj je draginja prizadela Kitajce na zasedenem ozemlju, kjer so se življenjski stroški povečali za 21 %, v Grčiji za 15 %, na Norveškem za 26 %, v Švici za 16,5, v Turčiji za 21, na Madžarskem za 15, na Finskem za 25, na Irskem za 20, v Palestini za 23, na Japonskem za 17, v Južnoafriški zvezi za 5, na Portugalskem za 7,5, v Peruju za 10, v Romuniji za 44 in v Jugoslaviji za 46 odstotkov. Te številke so dovolj jasne, da ne potrebujejo pripomb.

—1 Predlog za zboljšanje položaja javnih nameščenecv je naslov članka v »Večerniku« od 20. II. ki pravi med drugim:

»V Beogradu pripravljajo te dni uredbo, po kateri naj bi dobili državni uslužbenici in državni upokojenici sedem najnujnejših življenjskih potrebščin po znatno nižnji ceni. Domnevamo, da so to moka, sladkor, mast,

olje, perilo, obleka in obuvale. Kako se bo vršilo to razdeljevanje, po kom in v kakšni količini, še ni znano. Znano pa je, da so učitelji v banovini Hrvatski za to, da se prej zvišajo plače in šele nato naj se izvede aprovizacija. Učiteljstvo ima n. pr. že od l. 1935., torej že 6. leto, nezadostne plače, par odstotna draginjska doklada v jeseni 1940 zadeve ni spreminila. Dolgovi učiteljstva znašajo nekaj deset milijonov, naraščajo pa še z dneva v dan ter pričajo, da njihove plače ne odgovarjajo visokemu stanju današnje draginje. Zato je potrebno, ali zvišati uradništvo in upokojenecv prejemke vsaj za 30 % ali pa za vse prizadete znižati maksimalne cene vsaj za 30 %! Ako jim iz raznih razlogov prejemkov ni mogoče zvišati, potem bi jim naj posebna uredba zajamčila življenjske potrebščine direktno iz javnih zalog vsaj po 30 % nižji ceni, kot je danes na tržišču. Preskrba uradništva in upokojenecv, ki žive na deželi, bi se vršila enkrat mesečno za več uradništva in upokojenecv skupaj, po skupnem prevozu, kar ne bi bilo zvezano z občutnimi izdatki na posamezno družino ali posameznika. Po teh smernicah bi se razmere prizadetemu uradništvu in upokojenecv znatno zboljšale.«

—1 Če primerjamo stanje življenjskih stroškov avgusta 1939 s stanjem januarja 1941, dobimo naslednjo sliko: stroški za prehrano so povečani za 65,50 %, stroški za kurjavo in razsvetljavo so povečani za 32,89 %, izdatki za stanovanje so ostali neizpremenjeni. Skupno so življenjski stroški narasli za 53,29 %. — Kaj pa plače, zlasti plače državnih uslužbenecv? Za koliko so se povišale v označenem razdobju, ko že l. 1939. po izjavah merodajnih činiteljev niso dosegle eksistenčnega minima? »Domoljub« 19. II.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. OBVESTILO. Članstvu Učiteljskega pevskega zbora »Emil Adamič« sporočamo, da se bo vršil prihodnji pevski tečaj 23., 24. in 25. marca t. l. v prostorih Glasbene Matice v Ljubljani. Začetek 23. marca ob 10. uri dopoldne. Do nastopov v proslavo 15letnice ustanovitve pevskega zbora je še malo časa, zato naj se pevke in pevci oprimejo z vsem veseljem in razumevanjem študija koncertnega programa, ki so ga vzeli s seboj domov. Članstvo, ki je prejelo naknadno vabilo za sodelovanje v zboru, naj čimprej odgovori. Tajnik.

Naša gospodarska organizacija

ZADRUŽNIKOM UČIT. SAMOPOMOČI

V februarju 1941 nakažite za umrle zadružnike: Gselman Rezka, Zg. Sv. Kungota; Pestevšek Ana, Maribor; Potočnik Karolina, Čeršak, in Žirovnik Josip, Ljubljana (548, do 551. smrtni primer) članski prispevek in poštino (zdaj 2 din), kar znaša za samske zadružnike 22 din, za zakonske pare 42 din, za tri zadružnike 62 din itd. Nakažite predpisani znesek takoj po prejemu položnice, na vsak način pa takoj v prvih dneh marca t. l. Izplačila so v zadnjih mescih zelo visoka, zaostanki pri zadružnikih pa večji, kot bi smeli biti.

Zadružna uprava.

—g Za učiteljski dom v Mariboru sta darovala: 1. Franja Podlesnik, šolska upraviteljica v Ribnici na Pohorju v spomin pokojnega tov. R. Knafliča 50 din. 2. Neimenovani v spomin tov. A. Hrena ob obletnici njegove smrti 100 din. Prisrčna hvala!

I. Womer, t. č. blagajnik.

ZAHVALA

Tovariši in tovarišice celjskega učiteljskega društva so, na pobudo tovarice ge. Karčič Ane, nabrali o priliki zadnjega zborovanja znesek 500 din kot društveni prispevek k prehrani revnih gojencev našega zavoda, ki so sinovi učiteljev.

Za velikodušni dar vsem darovalcem najlepša hvala!

Za kuratorij Učit. doma v Mariboru predsednica.

Šolski radio

—r Torek, 4. marca 1941, ob 14,15 uri. Naše narodne pesmi; pojejo učenke II. dekliske meščanske šole. Vodi gđ. Marija Lahar-nar.

Razpored:

1. Jutranje, C. Pregelj (narod. iz Trnovelj pri Celju).
2. Kukovca, C. Pregelj (ljudski napev z Vrnskega).
3. Osamljeno doni zvonček, C. Pregelj (ruska narod.).

Stanovska organizacija JUU

Vabila

— JUU, SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU bo zborovalo v soboto, dne 8. marca 1941, točno ob 11. uri v ljudski šoli v Kočevju po sledečem dnevnem redu: 1. Predavanje dr. Vl. Schmidta: Šola in poklika svetovalnica. 2. Situacijsko poročilo, dopisi. 3. Poročilo o banovinski skupščini. 4. Predlogi, slučajnosti. — Polnoštevilna udeležba je naša stanovska dolžnost!

— JUU, SRESKO DRUŠTVO BREŽICE bo zborovalo v soboto, dne 8. marca 1941, ob 9.30 uri v ljudski šoli v Brežicah. — Poleg običajnih točk je na dnevnem redu predavanje tov. Županove: »Pomen mladinskih zborov na šolah in mladinskih koncertov«. Važna bo razprava o društveni prireditvi ob polnoletnosti Nj. Vel. kralja Petra II., zato vabimo k polnoštevilni udeležbi.

— JUU, SRESKO DRUŠTVO V DOL. LENDAVI bo zborovalo dne 8. marca 1941 ob pol 10. uri v ljudski šoli v Dol. Lendavi s sledečim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Blagajniško in tajniško poročilo. 3. Razgovor o predlogu šol. zakona. 4. Razgovor o šolskih problemih v našem srezu. 5. Referat tov. Ledineka: Bistvo sodobne šole. 6. Slučajnosti. — Udeležba obvezna. — Ob pol 9. uri odborova seja v gostilni Karoš.

— JUU, SRESKO DRUŠTVO LJUTOMER bo zborovalo v soboto, 8. marca 1941, v ljudski šoli v Križevcih takoj po uradni konferenci po sledečem dnevnem redu: 1. Zadnji zapisnik. 2. Dopisi. 3. Referat in koreferat o projektu novega šolskega zakona. 4. Poročila raznih funkcionarjev. 5. Želje in navseti.

— JUU, SRESKO DRUŠTVO LOGATEC bo zborovalo v soboto, dne 8. marca, v ljudski šoli na Rakeku. Pričetek ob pol 9. uri.

Tokrat bomo imeli v svoji sredi tov. Antona Lovšeta, šol. uprav. na poizkusni šoli za Bežigradom, ki nam bo kot kmetijski strokovnjak dal navodila za praktično poučevanje gospodarstva in kmetijstva na naših podeželskih ljudskih šolah. — Odbor bo pa seznanil prisotne o trenutnem stanju organizacije, o delu našega vodstva za realizacijo vseh predlogov, ki so bili sprejeti na banov. skupščini, zlasti pa o trudu, ki ga je imela in ga še ima za izboljšanje našega obupnega gnotnega položaja. — Potrebno je, da v tem pogledu sodelujemo vsi, zato pridite polnoštevilno in stavite umestne predloge.

— JUU, SRESKO DRUŠTVO V ŽUŽEMBERKU bo zborovalo v soboto, dne 8. marca 1941, ob 10. uri dopoldne v šoli v Žužemberku. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Soloobvezen otrok v prostem času. — Predavanje tov. Darinke Čebuljeve. 3. Zemljiska knjiga in učiteljstvo. — Predavanje tov. Fr. Mervarja. 4. Slučajnosti. — Dnevni red je aktualen, zato pridite vsi!

— JUU, SRESKO DRUŠTVO RADOVLJICA bo zborovalo v soboto, 8. marca, v Lescah s sledečim dnevnim redom: 1. Od 8. do 10. ure ogled tovarn (tovarna verig, tvornica cotton svilenih nogavic in drugo), z zbirališčem ob 8. uri pred postajnim poslopjem v Lescah. 2. Ob 10. uri zborovanje v šolskem poslopju z običajnim dnevnim redom in s predavanjem: Računski pouk v ljudski šoli. — Predava prof. Čopič Venčeslav. — Zaradi važnosti in zanimivosti dnevnega reda naj bo udeležba častna!

— JUU, SRESKO DRUŠTVO V MURSKI SOBOTI bo zborovalo 8. marca 1941 ob 9. uri v sokolskem domu v Murški Soboti. Izporočil o zadnjem učiteljskem zborovanju ste razvideli, da bo na tem zborovanju predaval znani šolnik ravnatelj g. Kunst Viljem iz Rakeka o fiziki in elektriki v ljudski šoli. Ker delata prav fizika in elektrika največ preglastic pri pouku, nam bo tudi razložil, kako pridemo najceneje do fizikalnih učil. Da bo predavanje res nazorno, prinese g. predavatelj s seboj tudi učila, ki jih je izdelala šolska mladina pri rokotornem pouku. Tovarišice in tovariši, pridite vsi na to zborovanje, povabite tudi tovarišice in tovariše, ki še niso člani naše organizacije. Tovariš blagajnik prosim, da poravnate s 1. marcem članarino. — 7. marca bo ob 16. uri v pisarni drž. ljudske šole odborova seja. Vabljeni so sledeči tovariši: Hajnko Viktor, Krašna Zmago, Pajtlar Franc, Kemperle Ljudmila, Titan Josip in Slogkan Rastislav. — Tovariš knjižničar opozarja tovarišice in tovariše ljubitelje knjig, da posluje knjižnica na dan zborovanja ob 8. ure

4. Splavarska, C. Pregelj (narod. iz Mozirja).
5. Na polju zelenem, Breda Šček (narod.).
6. Juhčej, Breda Šček (narod. iz Loč).
7. Rožic ne bom trgala, Breda Šček (nar.).
8. O šotarju in čuku, Vas. Mirk (pohorska narod.).

—r »Petek, 7. marca 1941, ob 11. uri. »Robinson Crusoe nekdanj in njegov otok sedaj.« Opisuje g. Viktor Pirnat.

Razpored:

1. Kdo in od kod je bil pravljicni Robinson.
2. Vzrok in kraj prostovoljnega pregnanstva.
3. Samotarjevo življenje na odljudnem otoku.
4. Rešitev in nastanek Robinsonove storije.
5. Kakšen je njegov otok sedaj.
6. Robinsonov predhodnik in sodobni njegovi posnemalci.

(Zemljevid Anglije in Južne Amerike.)

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 2. marca, ob 17. uri predaval g. Franc Kafol: Sadovnjake gnojimo pozimi.

naprej v prostorih drž. ljudske šole v Murški Soboti. V knjižnici so nove knjige: Svetovna revolucija (Masaryk), Zgodovina Anglije, Francoska revolucija, Iz mojega življenja — Tuma, Med Evropo in Ameriko. — Vidmar, Priroda in ljudje — M. Iljin. — Udeležite se zborovanja polnoštevilno.

— JUU, SRESKO DRUŠTVO V CELJU bo zborovalo v soboto, 8. marca, ob pol 9. uri dopoldne na l. mestni ljudski šoli v Celju. Povabljen je univ. prof. dr. Karel Ozvald, da bo predaval o problemih in nalogah sodobne vzgoje. Poleg običajnih točk sta na dnevnem redu še poročilo o načrtu šolskega zakona, ki ga je izdelala Kmetijska zbornica v Ljubljani, ter poročilo o rezultatih ankete o učiteljskih stanovanjih v okraju (nekateri šole še prosimo za odgovor!). Vrnejo naj se vse iz društvene knjižnice izposojene knjige! — K polnoštevilni udeležbi tovariško vabi uprava.

— JUU, SRESKO DRUŠTVO V METLIKI bo zborovalo 15. marca 1941 ob 9.30 (takoj po prihodu vlaka). Dnevni red bo sledeči: 1. Poročilo predsednika in odbora. 2. Razprava o projektu zakona o ljudskih šolah po Kmetijski zbornici. 3. Predavanje o tuberkulozi. 4. Slučajnosti. — Vabimo vse članstvo, da se zborovanja v Metliki polnoštevilno udeležijo.

— JUU, SRESKO DRUŠTVO V ORMOŽU bo zborovalo v ponedeljek, 10. marca t. l., ob 9. uri v Ormožu. Pri tej priliki bo podal tov. Viljem Kunst poučno in zanimivo predavanje »Pouk elektrike v sodobni šoli«, v katerem prikazuje vsa potrebna učila, ravnanje z njimi in učni postopek. Razen tega daje potrebna navodila za napravo električnih aparatov pri ročnem delu. — Pričuje se polnoštevilna udeležba brez posebnih vabil na šole in posameznim članom.

— JUU, SRESKO DRUŠTVO LAŠKO bo zborovalo in opravilo izredni občni zbor dne 15. marca t. l. ob 88. uri v ljudski šoli v Laškem. Dnevni red: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Situacijsko poročilo tov. predsednika. 3. Predavanje »Med mejniki«, poročila upr. Kunc Metka iz Lokavca. 4. Volitve upravnega in nadzornega odbora ob 10. uri. 5. Tekoče zadeve (kako stanujemo, šolski zakon). 6. Slučajnosti. — K polnoštevilni udeležbi vabimo. Posebne okrožnice so bile šolam že dostavljene.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUTOMER je zborovalo 8. februarja 1941 v Ljutomeru. Navzočih je bilo 52 članov kljub velikim snežnim zametom.

Zborovanje je otvoril podpredsednik tov. Stopar, ker tov. predsednik ni mogel prispeti pravočasno zaradi prometnih ovir. Dnevni red se je v vrstnem redu zaradi tega nekoliko spremenil.

Tovariš Kocbek je podal poročilo o banovinski skupščini v oktobru lanskega leta. Tov. Stopar se je za izčrpano poročilo tovariša Kocbeka iskreno zahvalil ter želel, da bi vse članstvo stalno in vztrajno sodelovalo pri učiteljskih zborovanjih.

Temu poročilu je sledilo poročilo tov. Kolarja o učiteljskem pokretu. Ugotovil je, da je od vseh šol ljutomerske sreza poslalo le 7 šol statistična poročila, ter prosil, da pošljejo potrebne statistike še ostale šole.

Sledilo je poročilo sreskega šolskega nadzornika g. Karbaša o narodni prosveti in sicer o aktualnih člankih iz »Narodne prosvete«.

Tov. blagajnik je poročal, da znaša dolg na članarini do vključno februarja t. l. skupno din 2434,50. Na želja članstva so se poimenske imenovala vse šole, ki še niso poravnale članarine. Prosi, da se javijo blagajniku pristopivši odnosno odstopivši člani. Ker se nekateri člani kljub opominom niso odzvali povabilu, da plačajo članarino, smo bili prisiljeni, odstopiti jih odvetniku. K temu poročilu se je oglašil tudi nadzornik g. Karbaš ter apeliral na članstvo, da naj vendar plačajo zaostalo članarino. Priporočal je blagajniku, da v bodoče poimensko imenuje dolžnike.

Tov. predsednik, ki je med tem prispel na zborovanje, je pozval vse članstvo, da vzklikne pokojnemu ministru prosvete dr. Antonu Korošču trikratni »Slava«.

Dalje je govoril o zločinu, ki se je izvršil nad tov. Stropnikom od Kapele in s studom obsodil takšne žalostne dogodke.

Sledilo so dopisi, ki so se prečitani in vzeli na znanje.

V situacijskem poročilu je obravnaval predsednik tov. Ivanjšič vse pereče probleme, ki zadevajo učiteljski stan, zlasti pa stremenje organizacije za izboljšanje gnotnega položaja našega učiteljskega stanu.

Tovariš Korošak je poročal o Učiteljski tiskarni, ki se je formalno spremenila iz zadruge v delniško družbo.

O predlogu za novi uradni zakon bosta referirala na prihodnjem zborovanju tovariša Lovšin in Kocbek.

Dalje se je določilo, da bosta na prihodnjih zborovanjih predavala tov. Ledinek o temi »Novodobno šolsko delo« in tov. Majhen o temi »Izvenšolsko delo«.

Tov. Porekar je prečital sledečo resolucijo: »Draginja narašča iz dneva v dan tako, da so dosegle nekatere najnujnejše življenjske potrebščine preko 100 % poviška. Ta naraščajoča draginja je spravila uradništvo kot učiteljsko v katastrofalni materialni položaj, ki grozi upropasti družino kakor posameznika. Prosimo oblast za nujno zvišanje prejemkov in to v taki meri, da bomo našli z visokimi cenami vsaj delno ravnotežje — in to pravočasno.«

Resolucija se je soglasno sprejela.

Priglasili so se tudi novi člani: Slavič Terzija, Špindler Dušan in Topolnik.

Prihodnje zborovanje bo v soboto, 8. marca t. l., v Križevcih po uradni konferenci.

Lj. Ivanjšič, preds. Janko Jordan, tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V KOZJEM je imelo svoje redno zborovanje v soboto, dne 8. februarja t. l., v ljudski šoli v Kozjem. Kljub visokemu snegu in snežnim zametom se je članstvo udeležilo zborovanja v razmeroma zadovoljivem številu.

Uvodoma je tovariš predsednik omenil personalne spremembe, ki so bile zadnji čas izvršene na področju prosvetnega ministrstva v Beogradu in na področju našega društva. Z zborovanja je bilo poslano poslovilno pismo dosedanjemu nadzorniku za tukajšnji okraj A. Šprajcu.

Nato je podal predsednik obširno situacijsko poročilo o položaju v organizaciji, o delu sekcije vodstva in o odnosu našega društva do sekcije vodstva. Na osnovi diskusije so bili sprejeti sledeči sklepi:

1. Ker naša poslana »Izjava« o uvodniku »Po skupščini« in naših predlogih za letošnji banovinski skupščino kljub naši ponovni zahtevi ni bila priobčena v našem stanovskem glasilu in nam je s tem bila odvzeta možnost samoobrambe v našem lastnem glasilu, smo prisiljeni pristopiti k izvajanjem našega prvotnega sklepa.

2. Na dopis sekcije vodstva, v katerem poziva tukajšnje društvo, da dostavi sekciji »Vodilne misli za izdelavo idejnega načrta za slovensko šolstvo«, ker da je bil na letošnji banovinski skupščini sprejet predlog, katerega je stavilo tukajšnje društvo, da naj organizacija čimprej pristopi k izdelavi tega načrta, sklenemo sledeče: Če sekcija vodstva ni bila v stanu zbrati v desetih letih vodilnih misli za izdelavo takega načrta kljub temu, da je bila ta zahteva pereča že skozi leta in sprožena z različnih strani, se čudimo, kako more sekcija vodstva zahtevati od našega društva, da to izvrši v nekaj mesecih in to od društva, ki ima v svoji sredi razmeroma najvišji procent mladega in najmlajšega učiteljskega. Poziv smatramo ne le za sredstvo v zadregi, temveč postavlja na pubertetno ravni tega za neresnega.

3. Glede stanovanjskih razmer učiteljskega v okraju se obrne odbor na sosedno društvo v Šmarju s prošnjo, da nam zbere material na srezu, kolikor je to mogoče, in na posamezna upraviteljstva šol.

4. Članstvo z ogorčenjem jemlje v znanje, da je uredništvo stanovskega glasila JUU — »Narodna prosveta« dalo na razpolago prostor za objavo članka o potrebi skupnih uniform za učiteljsko, s čemer se naš stan ne le smeji, temveč postavlja na pubertetno miselnost.

Nato so članstvo informirali o vodilnih in bistvenih spremembah »Revizije zakona o ljudskih šolah«, kakor ga je izdelala Kmetijska zbornica, tovariši Mencej M., Kos M. in Regvat J.

Ko je bila končana diskusija o okrajni učiteljski knjižnici, je predsednik zaključil zborovanje.

Mencej M., preds. Otič Pavle, tajnik.

PRIPOMBE SEKCIJE: K točki 1. in 2. zgoraj navedenih sklepov pripominja vodstvo sekcije:

Ad 1. O »Izjavi« sreskega društva v Kozjem bosta razpravljala upravni in nadzorni odbor sekcije na seji dne 2. marca t. l. Seja bo sprejela definitivni sklep glede objave, ki bo družstvu sporočen.

Ze sedaj pa vodstvo pripominja, da bi bilo treba zaradi jasnosti v primeru objave te »Izjave« objaviti tudi celoten predlog tega društva za skupščino, celoten proračun sekcije in obširne pojasnitve. Javno obravnavanje vsega tega pa bi ne služilo interesom organizacije, kar je tudi vzrok, da vodstvo sekcije »Izjave« ni dalo v priobčitev.

Ad 2. Sresko učiteljsko društvo v Kozjem je poslalo 13. junija 1940 za banovinsko skupščino nastopni predlog:

»Tendenco naših notranjih upravno-političnih sprememb in pa dogodki izven naših meja nas lahko že jutri postavijo pred konkretno dejstvo, da bo treba tudi našo ljudsko šolo reorganizirati in postaviti na objektivne temelje našega narodnega življenja. Za ta primer bo naša organizacija morala imeti pripravljen »Idejni načrt za slovensko šolo«, zato predlagamo, da organizacija čimprej pristopi k izdelavi tega načrta, katerega naj pošlje v pretres sreskim učiteljskim društvom.«

Razven kozjanskega ni predložilo niti tega niti sličnega predloga nobeno drugo društvo.

Ta predlog je bil na skupščini tako v odboru kakor na plenumu sprejet, ne da bi bil predebatiran ali pojasnjen in podrobneje utemeljen. Ko je pristopilo ožje vodstvo k podrobni obravnavi skupščinskih sklepov, se je pokazala vsa nejasnost tega predloga oziroma sklepa. Iz oznake »idejni načrt za slovensko šolo« je nemogoče razbrati, ali je mišljena šolska uprava in njena organizacija, t. j. šolski zakon, ki naj ga pripravi organizacija, ali je mišljen učni načrt. Pojasnila v tem pravcu bi mogel dati le predlagatelj predloga, t. j. sresko društvo v Kozjem, ki je moralo imeti svoje vzroke, da je občutilo potrebo po sprejetju in predložitvi tega predloga. Zato se je sekcija obrnila na društvo v Kozjem, ki mu je dostavila dne 21. dec. 1940 pod št. 739/40-41 nastopni dopis:

»Na letošnji banovinski skupščini je bil sprejet predlog naslovnega društva, da naj organizacija čimprej pristopi k izdelavi idejnega načrta za slovensko šolo. Prosimo sresko društvo Kozje, da kot predlagatelj dostavi sekciji vodilne misli za izdelavo idejnega načrta za slovensko šolstvo. Pri obravnavi sklepa je bila ugotovljena nejasnost predloga in ne razumemo, ali je v tem idejnem načrtu mišljena organizacija ljudskega šolstva, t. j. šolski zakon, ali notranje šolsko delo, t. j. učni načrt.«

Namesto da bi sresko društvo ustreglo dopisu ali vsaj tolačilo, na kaj je mislilo s svojim »idejnim načrtom za slovensko šolo«, je sprejelo gornji sklep.

Pripominjamo še, da je sekcija sicer opevanje prejela od društev predloge za izpremembo šolskega zakona, da je sestavila in že ponovno predložila kompletan predlog za izpremembo na odločujoča mesta, da pa so se vsi ti predlogi nanašali na obstoječi šolski zakon. Nobenega predloga doslej ni prejela za zakon, ki naj bi postavil našo šolo na kako drugačno osnovo, kot je današnja.

Sodbo o postopku sekcije in o sklenbu društva Kozje si po teh pojasnilih lahko ustvari članstvo samo.

+ JUU, SRESKO DRUŠTVO SLOVENJ GRADEC je zborovalo v soboto, dne 15. febr. 1941, ob 9.30 uri v Slovenjem Gradcu ob navzočnosti 31 članov od vpisanih 39.

Takoj po uvodnih besedah se je spomnil tov. predsednik bivšega prosvetnega ministra dr. Antona Korošca, ki ga je označil kot pobornika za zedinjenje SHS in soustanovitelja naše nacionalne države. V počastitev njegovega spomina je pozval prisotne, da vzkliknejo »Slava«.

Tajnik je prečital zapisnik I. zborovanja in došle dopise.

O stanju in delovanju sekcije in društva samega je poročal tov. predsednik, nato pa je informiral članstvo o projektu šolskega zakona, ki ga je sestavila Kmetijska zbornica.

Tov. Sadar iz Velenja je predaval o temi: »Kako zbudimo in gojimo umetniški čut pri otroku«. Predavanje je izzvalo mnogo pozornosti, zato mu je sledila zanimiva debata, v katero je poseglo mnogo tovarišev. Prišlo je do sklepa, da se ob zaključku šolskega leta razstavijo risarski izdelki podeželskega, mestnega ter industrijskega otroka iz krajev slovenjegraškega sreza.

Predsednik je zaključil zborovanje ob 12.30 uri.

Kavčič s. r.

Zolnir s. r.

+ JUU, SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA - VZHODNI DEL je zborovalo 15. februarja 1941 v Ljubljani v prostorih »Zveze gospodinjic«. Zborovanja se je udeležilo 58 članov(ic) — 72 %.

Zborovanje je otvorila predsednica tov. Franja Završanova. Pozdravila je navzoče, še posebej novovstopivše člane in vse one, ki so se po daljšem času zopet udeležili zborovanja.

Nato je podala situacijsko poročilo, v katerem je orisala delo sekcije za izboljšanje našega gnotnega položaja, delo sekcije o sklepih banovinske skupščine in o delu izvršnega odbora JUU. — Poročilo je sledil razgovor o bodočih zborovanjih. Članstvo je odločilo, da povabi društveni odbor na marčevno zborovanje predavatelja zdravnika, ki bo govoril o jetiki, naši najhujši ljudski bolezni. V mescu maju naj bi zborovali v Kamniku, kamor smo se bili odločili že v preteklem letu, a se zaradi prepovedi zborovanje ni vršilo. Na junijsko zborovanje bi povabili tov. Lovšeta, ki nam bo govoril o temi: »Praktična gosp. znanja v ljudski šoli«.

Sledili so najvažnejši dopisi, ki jih je prečitala tajnica tov. Podbevšek Stefanija. Največ zanimanja je vzbudil dopis o predavateljih, ki so na razpolago sreskim društvom in

dopis, ki poziva učiteljsko k sodelovanju pri zbiranju podatkov za razpisano anketo: »Kako stanuje učiteljsvo«. Za vse šole v srezu so bili določeni poverjeniki, ki bodo prejeli popisne pole in zbrane podatke poslali sekciji oz. društvenemu odboru.

Čitanje dopisov je prekinil prihod predavatelja tov. R. Kobilice, ki je takoj pričel s svojo temo: »Prosto spisje v ljudski šoli«. Zborovalce so poučna izvajanja zelo zanimala in so si jih tudi zabeležili. Vsakdo bo lahko s pridom uporabil in dosegel z njihovo pomočjo večje uspehe pri pouku. Predavatelj je utemeljil zlasti dejstvo, da je govor podlaga spisju v nižji ljudski šoli, v višji pa temu nasprotno, služi spisje kot podlaga govoru. Predavanju je sledilo nekaj debate, pri kateri je predavatelj obrazložil stavljena vprašanja. — Predsednica se je predavatelju zahvalila za poučna izvajanja in ga naprosila, da nam ob priliki predava še o prostem spisju v višji ljudski šoli.

Po predavanju so bili prečitani še nadaljnji dopisi. Med važnejšimi je bil dopis, ki obravnava predloge za finančni zakon. Poleg že znanih predlogov, na katerih sekcija stalno dela, je bilo predloženih še nekaj novih, ki so prav tako važni kot dosedanji. — Po prečitanju dopisa, ki obravnava V. pol. skupino in upokojitve učiteljskega, ki so z njo v zvezi, je članstvo osvojilo predlog, da zaprosi za upokojitve vsak učitelj(ica), ki je dosegel V. pol. skupino. Poleg navedenega predloga je bil soglasno sprejet še naslednji: Sekcija naj tudi v bodoče dela za izboljšanje našega nevdružnega gnotnega položaja.

Po sprejetih predlogih je predsednica zaključila zborovanje in se navzočim zahvalila za obisk.

Završan Fr., preds. Podbevšek Št., tajnica.

+ JUU, SRESKO DRUŠTVO SV. LENART V SLOV. GORICAH je zborovalo dne 8. februarja 1941 pri Sv. Lenartu v Slov. goricah ob navzočnosti 40 članov oziroma članic.

Pred zborovanjem je imel predavanje šolski nadzornik tov. L. Kopač in tov. Golob vzorni nastop.

Uvodoma je predsednik pozdravil sreskega šolskega nadzornika tov. Kopača, predsednika društva Maribor levi breg, tov. Vauda, tovariše iz sosednega društva, ki so prisostvovali zborovanju kot gostje ter vse ostalo članstvo.

Glede došlih dopisov je bilo sklenjeno sledeče:

1. Osnutek novega zakona o ljudskih šolah bomo pretresali na prihodnjem zborovanju ter zavzeli pri tem svoje stališče.

2. Naše članstvo se strinja s sekcijskimi predlogi za finančni zakon.

3. Delo Protituberkulozne zveze bomo moralno podprli po svojih močeh, materialno pa ne moremo, ker smo sami potrebni podpore.

4. Odklanjam doseganji način podeljevanja nagrad obmejnim učiteljem ter predlagamo, naj se določeni zneski razdelijo med ubožno obmejno dečo.

5. Učiteljsvo s polno službeno dobo naj se upokoji, vendar naj se mu da možnost, da doseže tudi V. položajno skupino.

Nato je podal tov. predsednik situacijsko poročilo, v katerem je omenil vse naše pereče stanovske zadeve, za katerih izboljšanje se bori naša organizacija. Kljub raznim oviram skušajmo poživiti delo v našem društvu ter bodimo čimbolj strnjeni, kakor to zahtevajo resne razmere, v katerih živimo.

Z ozirom na anketo o učiteljskih stanovanjih je tov. predsednik omenil, da bo dobila vsaka šola posebno polo, na kateri naj navede podatke o stanovanjih, ki naj bodo točni in resnični.

Pri slučajnostih je ponovno pozval članstvo, naj se poslužuje vprašalne skrinjice.

Glede pisanja Učit. tovariša predlagamo, da naj se izključijo pedagoške razprave, obravnavajo naj se le stanovsko politična vprašanja, n. pr. o novem zakonu o ljudskih šolah.

Tov. Vauda je predlagal, naj bi se večkrat sestajali, saj nas vežejo skupni interesi, posebno z ozirom na naš obmejni položaj.

Prihodnje zborovanje bo marca mesca.

Rogl Fran, preds. Jurjašević R., tajnik.

Osebne zadeve

—j Praktični učiteljski izpiti so bili od 13. do 22. t. m. pred državnim izpitnim odborom v Ljubljani. Izpit so napravili naslednji učitelj(ce) pripravnik(ce): Gostinčar Ana, Bartol Pavla, Darovec Marija, Gabrovec Jožef, Gorjup Mirko, Jarnovič Božidar, Kamenšek Ida, Kancler Anton, Karlin Marija, Knavs Franciška, Kučič Justina, Novak Vera, Puhar Marija, Švalj Amalija, Vutkovič Angela, Wölle Rudolf, Cuder Anton, Hribar Helena, Korošec Marija, Kulbakin Helena, Lesar Neža, Medved Martina, Mikuz Marija, Remškar Ivana, Spiler Zofija, Starič Franciška, Skrabec Ivana, Vrhovec Ivan, Zupančič Stefanija.

Novosti

na knjižnem trgu

—k »Mali gospodar«. Izšla je 2. številka »Malega gospodarja«, glasila Zveze društev »Mali gospodar« za Slovenijo s sledečo vsebino: Zavihajmo rokave. — Pomnožimo vrste, poglobimo delovanje. — Perutinarstvo: Najvažnejša perutnarjeva opravila spomladi. — S plemensko rejo k gospodarski reji. — Kuncereja: Pravilnik. — Reja domačih kuncev. — Golobarstvo: Koburški škrajnec. — Koze — ovce — prešiči: Zvrženje. — Čebelarstvo: Kako postanem čebelar. — Naš vrt: Špinača. — Setev v cvetličnih podstavkih. — Naše gospodinjstvo: Milo skuhajmo sami. — Zdravje in bolezen: Veterinarski kotichek »Malega gospodarja«. — Mali gospodar v februarju. — Društvene vesti. — List je primeren za pomožno čtivo v kmetskih in gospodinjstkih nadaljevalnih šolah.

—k Kljukec in njegove prigode. Posloven Josip Brinar. Založba tiskarne Veit in drug, Domžale 1941. Cena vezani knjigi din 28,—. Knjiga je opremljena z ilustracijami akad. slikarja Maksima Gasparija. Fantastična pripovedovanja lažnjivega Kljukca so bila pri nas že pozabljena. V novem prevodu in v novi opremi bodo morda kljub resnosti časa naša čitatelje, ki bi se radi nasmejali duhovitim lažem, ki so se z njimi v preteklem stoletju zabavali po vsej Evropi.

—k Nande Majnik: Bele gazi. Založba »Triglav«, Kranj 1941. Cena broširani knjigi din 24,—. V času, ko se pri nas staro in mlado navdušuje za zdravi smučarski šport, se pojavljajo tudi posamezna strokovna in tudi beletristična dela, ki jim je namen s te ali one plati osvetliti to najnovejšo panogo zimskega športa. Med take poskuse spadajo tudi Bele gazi. V tem delu skuša pisatelj zajeti razne načine in tehniko smučanja v pripovedno obliko. V knjigi so opisani razni doživljaji smučarske družbe v gorah. Knjiga je opremljena s slikami Franca Godca in s črteži Roberta Kumpa.

—k Poročilo o triletnem delu banovinske poklicne svetovalnice in posredovalnice je naslov, okusno spremljeni, 74 strani obsegajoči knjigi, ki jo je izdal kursorji BPSP v Ljubljani, 1941. Vsebinska tega poročila je sledeča: Vprašanja poklicne izbire. — Priprave za ustanovitve. — Delo poklicne svetovalnice. — Pregled triletnega dela po tabelah. Informativno in propagandno delo. — Knjiga se za 20 din dobi tudi v Knjižarni Učiteljske tiskarne. Z delom poklicne svetovalnice se mora seznaniti tudi učiteljsvo, zato priporočamo to poročilo.

—t Najprimernejša zabava in pouk so Kunstovi načrti elektrotehničnih aparatov: brzovjavni aparat, električni zvonec, indukcijski aparat, telefon in mikrofoni. Vsak načrt stane 1,50 din.

FR. P. ZAJEC
izprašan optik in urar
LJUBLJANA
sedaj Stritarjeva ulica 6,
pri francišanskem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogledi, barometri, toplomeri, hygrometri itd. — Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine.
Ceniki brezplačno. Kvalitetna optika.

Mestna hranilnica ljubljanska

je največji slovenski

pupilarnovarni

denarni zavod.

Domači hranilniki,

sodno depositni odde-

lek, posojila na hipo-

teke, menice, lombard

Za vse hranilne vloge jamči

Mestna občina ljubljanska

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA 5

priporočata veliko izbiro damskega in moškega blaga, preproge, zastore, odeje, perje, puh itd. Postrežba solidna!